

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobkyně: **M. V.**, zastoupená JUDr. Jarmilou Lipnickou Pešlovou, advokátkou se sídlem Přívozská 703/10, Ostrava – Moravská Ostrava a Přívoz, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 4. 2011, č. j. 64 Az 17/2009 – 92,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 4. 2011, č. j. 64 Az 17/2009 – 92, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 4. 2011, č. j. 64 Az 17/2009 – 92, byla zamítnuta žaloba podaná žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 7. 3. 2009, č. j. OAM-125/VL-18-08-2009, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že bylo prokázáno, že stěžovatelka do doby, než požádala o mezinárodní ochranu, žila v České republice po dobu více než 3 roky. K jejímu tvrzení, že patří co sociální skupiny žen vystavených domácímu násilí, čímž splňuje podmínku pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, příp. pro udělení doplňkové ochrany podle ust. 14a odst. 2 písm. b) citovaného zákona, krajský soud uvedl, že stěžovatelka do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že se o pomoc na policii v zemi původu obrátila pouze jednou. I když se jí nedostalo pomoci, na žádné jiné orgány se už neobracela. Do České republiky odcestovala také proto, že zde žil její syn a snacha a žádost

o udělení mezinárodní ochrany podala až po ukončení platnosti jejího pracovního víza. Podle krajského soudu jsou statní orgány v zemi původu stěžovatelky ochotny poskytovat ochranu proti nezákonnému jednání a není důvodu o tom pochybovat. Se státními orgány stěžovatelka problémy neměla. Měla problém pouze s bývalým manželem, který řešila odjezdem z vlasti. Stěžovatelka měla možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům, případně navrhnout jejich doplnění. Pohovor byl veden za účasti tlumočnice z jazyka ruského. Ministerstvo si opatřilo potřebné podklady pro rozhodnutí, takže vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, jaké skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami bylo ministerstvo vedeno při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na jejichž základě rozhodovalo. Ministerstvo tak nepochybilo a postupovalo správně, když zamítlo žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Nebylo tedy také zjištěno, že by ministerstvo porušilo kterékoliv ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“) jak to stěžovatelka bez jakýchkoliv podložených důkazů v žalobě namítala.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost. Krajskému soudu vytýkala především to, že nevzal v úvahu její pronásledování v zemi původu z důvodu pohlaví a neschopnost ukrajinských úřadů zabránit páchání násilí ze strany fyzické osoby, tj. jejího bývalého manžela. Popřela, že se na příslušné orgány se žádostí o pomoc obrátila jen jednou. Poukázala na to, že u ústního jednání před krajským soudem uvedla, že se na policii ve strachu o život a zdraví svůj i svých dětí obrátila opakovaně. V řadě případů nebyla vpuštěna ani přes vrátnici. Situace se nezlepšila ani poté, co se stěžovatelka na Ukrajině přestěhovala. Podle názoru stěžovatelky krajský soud vůbec nevzal v úvahu to, že Ukrajina není členem Evropské unie a již toto samo o sobě zakládá možnost udělení azylu. Krajský soud, i když stěžovatelku vyslechl, nesprávně její výpověď vyhodnotil a dále nezkoumal důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Zde bylo možné nejen vycházet z výpovědi stěžovatelky, ale rovněž získat podklady od ukrajinských úřadů, a tak potvrdit, že stěžovatelka skutečně může mít odůvodněný strach z pronásledování, když pachatel násilí na její osobě a její pronásledovatel je vysokým policejním činovníkem, členem orgánu, který je povinen poskytovat ochranu fyzickým osobám a šetřit nezákonné útoky. Situace stěžovatelky pak zcela odpovídá podmínkám udělení mezinárodní ochrany tak, jak to má na mysli ust. § 12 či minimálně § 14a zákona o azylu. Ustanovení příslušného zákona odpovídá skutečnost, že i v případě jednání soukromých osob vedoucích k páchání násilí na druhém pohlaví není stát schopen zajistit ochranu. Stěžovatelka má důvodné obavy, že pokud by byla vrácena na Ukrajinu, hrozilo by jí skutečné nebezpečí vážné újmy na zdraví či dokonce na životě, jakož i lidské důstojnosti. Proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Pro řízení o kasační stížnosti odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. V průběhu správního řízení nebyly zjištěny žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být na Ukrajině vystavena pronásledování z důvodu azylově významných, protože se jednalo o jednání soukromé osoby, které bylo zcela zjevně motivováno špatnými

charakterovými vlastnostmi, nadměrným požíváním alkoholu a snahou se jí pomstít za rozvod manželství. Ministerstvo rovněž poukázalo na to, že stěžovatelka uvedla, že žádostí o mezinárodní ochranu si chce legalizovat pobyt v České republice, aby zde mohla i nadále žít, pracovat a dokončit studia. Legalizace pobytu v souvislosti se záměrem setrvání na území České republiky není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany formou azylu. Právní úpravu pobytu cizinců na území České republiky obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož institutů měla stěžovatelka možnost efektivněji využít. Podle názoru ministerstva byla aplikace § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu na místě, jelikož stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v ust. § 12 zákona o azylu nebo že by jí hrozila vážná újma ve smyslu ust. § l4a zákona o azylu. Stěžovatelka měla ve vlasti problémy čistě soukromého charakteru, nebyla nijak politicky činná, neměla žádné problémy se státními orgány, nebyla vystavena žádnému jednání, které by se dalo posoudit jako pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Pro případ jejího návratu do vlasti neuvedla žádnou skutečnost, která by mohla představovat ohrožení vážnou újmou ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu. Vzhledem k výše uvedenému ministerstvo navrhlo zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. nejprve zabýval tím, zda svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatelky, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatelky je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán

přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

V daném případě dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že se jedná o posledně uvedený důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatelka v kasační stížnosti zejména namítala, že krajský soud nevzal v úvahu její pronásledování v zemi původu z důvodu pohlaví a neschopnost ukrajinských úřadů zabránit páchání násilí ze strany fyzické osoby, tedy jejího bývalého manžela. V této souvislosti poukázala na nesprávné tvrzení krajského soudu, že se na příslušné orgány obrátila jen jednou.

V dané věci jedná už o druhý rozsudek krajského soudu o žalobě stěžovatelky, neboť první rozsudek ze dne 11. 3. 2010, č. j. 64 Az 17/2009 - 44, byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 8. 2010, č. j. 7 Azs 29/2010 – 68, a to pro nepřezkoumatelnost, protože z jeho odůvodnění nebylo zřejmé, zda se krajský soud vůbec zabýval žalobními námitkami a jak je posoudil, tedy na základě jakých právních úvah dospěl k závěru, že ministerstvo nepochybilo a postupovalo v souladu se zákonem o azylu, když zamítlo žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu.

V napadeném rozsudku však krajský soud uvedenou vadu neodstranil, neboť jeho odůvodnění je obsahově v zásadě totožné s předchozím zrušeným rozsudkem. V jeho odůvodnění krajský soud opět pouze zcela obecně konstatoval, že nebylo zjištěno, že by ministerstvo porušilo kterékoliv ustanovení správního řádu a že nepochybilo a postupovalo správně, když zamítlo žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, aniž by se vypořádal se žalobními námitkami stěžovatelky. Stěžovatelka totiž v žalobě namítala, že patří do sociální skupiny žen vystavených domácímu násilí, čímž splňuje podmínku pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu a uvedla i okolnosti, které podle jejího názoru odůvodňují udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Dále pak namítala, že ministerstvo nesprávně vyloučilo soukromé osoby z okruhu původců pronásledování či vážné újmy a vůbec nezkoumalo schopnost a ochotu ukrajinských státních orgánů poskytnout jí ochranu před pronásledováním či vážnou újmou, ani dostupnost právních nástrojů ochrany před tímto pronásledováním na Ukrajině. K tvrzení stěžovatelky, že patří do sociální skupiny žen vystavených domácímu násilí, krajský soud pouze uvedl, že stěžovatelka se o pomoc na policii obrátila pouze jednou a že do České republiky odcestovala také proto, že zde žil její syn a snacha a žádost o udělení mezinárodní ochrany podala až po ukončení platnosti jejího pracovního víza. Krajský soud

rovněž bez dalšího konstatoval, že státní orgány v zemi původu jsou ochotny poskytovat ochranu proti nezákonnému jednání a není důvodu o tom pochybovat. Z odůvodnění napadeného rozsudku tak není zřejmé, zda se krajský soud těmito otázkami vůbec zabýval a jak je posoudil, tedy na základě jakých právních úvah dospěl k závěru, že ministerstvo nepochybilo a postupovalo správně, když zamítlo žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. V této souvislosti je třeba také poukázat na to, že tvrzení krajského soudu, že stěžovatelka uvedla, že se na ukrajinskou policii se žádostí o pomoc obrátila pouze jednou, je věcně nesprávné. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 5. 3. 2009 totiž vyplývá, že na dotaz správního orgánu odpověděla, že se na policii se žádostí o pomoc obrátila dvakrát, a to jednou před rozvodem a podruhé po rozvodu, když se jí zastal starší syn, a proto jej bývalý manžel napadl. Rovněž během ústního jednání, které se konalo u krajského soudu dne 11. 4. 2011, stěžovatelka uvedla, že na policii byla opakovaně, ale nepustili ji ani přes vrátnici s tím, že nemá šanci. Vzhledem k výše postrádá uvedenému napadený rozsudek krajského soudu úplnost, srozumitelnost a přesvědčivost, která je zákonem požadována, a takové rozhodnutí je proto opět nepřezkoumatelné ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Ze všech výše uvedených důvodů je tedy kasační stížnost důvodná, a proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. září 2011

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně
senátu